

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра внутрішніх хвороб тварин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет ветеринарної медицини

назва

“ ___ ” _____ 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛЬНА ПРОПЕДЕВТИКА, ТЕРАПІЯ І
ПРОФІЛАКТИКА ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ ТВАРИН
(повний термін навчання)**

Галузь знань 21 Ветеринарна медицина

Спеціальність 211 Ветеринарна медицина

Освітня програма «Ветеринарна медицина»

Факультет (ННІ) Ветеринарної медицини

Розробники: Віталій КОСТЕНКО, доцент кафедри внутрішніх хвороб тварин,

Андрій РОЗУМНЮК, доцент кафедри внутрішніх хвороб тварин

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Опис навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин» спрямована на удосконалення та поглиблення теоретичних знань і отримання практичних навичок із розпізнавання внутрішніх хвороб тварин, організації профілактичних і лікувальних заходів залежно від обраного напрямку, а також підготувати магістранта до самостійної роботи за вибраною дисципліною.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	<u>211 – «Ветеринарна медицина»</u> (шифр і назва)	
Освітня програма	<u>Ветеринарна медицина»</u>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) <small>(якщо є в робочому навчальному плані)</small>	–	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	6	-
Семестр	11	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Практичні, семінарські заняття	–	-
Лабораторні заняття	15 год.	-
Самостійна робота	90 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета головною метою навчальної дисципліни «Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин» є удосконалення та поглиблення теоретичних знань і отримання практичних навичок із розпізнавання внутрішніх хвороб тварин, організації профілактичних і лікувальних заходів залежно від обраного напрямку, а також підготувати магістранта до самостійної роботи за вибраною дисципліною.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Ветеринарна клінічна біохімія», «Ветеринарна фармакологія», «Ветеринарна токсикологія», «Клінічна діагностика хвороб тварин», «Внутрішні хвороби тварин»
назва навчальної дисципліни

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин різних класів і видів, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

СК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 5. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.

ПРН 6. Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології.

ПРН 19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

Компетенції Першого дня:

Демонструвати розуміння етичних та правових рамок, в яких має працювати лікар ветеринарної медицини, включаючи професійні аспекти, аспекти, що пов'язані з благополуччям тварин, власників тварин, громадським здоров'ям, суспільні та екологічні аспекти, пов'язані з професійною діяльністю.

Сприяти та контролювати збереження здоров'я та безпеки себе, пацієнтів, власників тварин, колег та навколишнього середовища під час здійснення професійної діяльності; демонструвати знання про принципи забезпечення якості; застосовувати принципи управління ризиками на практиці.

Належно оформляти клінічну документацію та документи для власників тварин, а також, за необхідності, звіти про клінічні випадки у формі, задовільній для відповідної аудиторії.

Ефективно працювати в складі поліпрофільної команди під час надання ветеринарних послуг та визнавати внесок усіх членів команди.

Вміти критично мислити, здійснювати перегляд та оцінку літератури та презентацій.

Розуміти та застосовувати принципи концепції Єдиного здоров'я для забезпечення належної клінічної практики у ветеринарії, а також науково обґрунтованої та доказової ветеринарної медицини.

Демонструвати здатність критично аналізувати докази, справлятися з неповною інформацією, вирішувати непередбачувані ситуації та адаптувати знання, вміння і практичні навички до різних виробничих ситуацій.

Отримувати точну та об'єктивну історію окремої тварини або групи тварин, а також їх утримання та стану навколишнього середовища.

Розробляти відповідні плани лікування пацієнтів та проводити лікування в інтересах кожної тварини під опікою, використовуючи доступні ресурси, а також надавати відповідні власні міркування щодо охорони здоров'я тварини та людини та навколишнього середовища.

Використовувати базове діагностичне обладнання та ефективно проводити обстеження тварин відповідно до конкретного випадку, згідно з належною практикою охорони здоров'я та біобезпеки і чинними нормативними документами. Розуміти внесок цифрових інструментів та штучного інтелекту у теорію і практику ветеринарної медицини.

Правильно і відповідально призначати пацієнтам ліки та видавати їх відповідно до Законодавства та останніх настанов.

Консультувати населення та впроваджувати програми профілактики та ліквідації хвороб відповідно до захворювання та виду тварин, прийнятих стандартів здоров'я тварин, їх добробуту, громадського здоров'я та охорони навколишнього середовища.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	тижні	усього	у тому числі				
			л	п	лаб.	інд	с. р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Модуль 1. Спеціальна пропедевтика							
ТЕМА 1. Спеціальна пропедевтика тварин за серцевої патології.	1-2	19	2		2		15
ТЕМА 2. Спеціальна пропедевтика тварин за хвороб органів травлення.	3-4	19	2		2		15
ТЕМА 3. Спеціальна пропедевтика тварин за хвороб нирок і сечових шляхів.	5-6	18	2		2		14

ТЕМА 4. Спеціальна пропедевтика тварин за хвороб ендокринних органів.	7-8	4	2	2		
Разом за змістовим модулем 1	60	8	8	44		
Модуль 2. Спеціальна терапія і профілактика						
ТЕМА 5. Імунопатологія. Механізм розвитку, методи діагностики та лікування.	9-10	4	2	2		
ТЕМА 6. Кардіореспіраторні синдроми. Механізм їх виникнення, методи діагностики та лікування.	11-12	19	2	2		15
ТЕМА 7. Неврологія. Загальні принципи діагностики, лікування та профілактики.	13-14	19	2	2		15
ТЕМА 8. Спеціальна пропедевтика, діагностика, терапія і профілактика за алергічних і аутоімунних хвороб шкіри.	15	18	1	1		16
Разом за змістовим модулем 2	60	7	7	46		
Разом	120	15	15	90		

3. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фізіологічні основи ЕКГ та її діагностичне значення.	2
2	Спеціальна пропедевтика за хвороб травної системи у молодняка.	2
3	Інструментальне дослідження тварин за хвороб нирок і сечового міхура.	2
4	Ендокринопатії тварин. Механізм розвитку, методи діагностики та лікування.	2
5	Імунопатологія. Механізм розвитку, методи діагностики та лікування.	2
6	Кардіореспіраторні синдроми. Механізм їх виникнення, методи діагностики та лікування.	2
7	Неврологія. Функціональні захворювання нервової системи у тварин.	2
8	Загальна характеристика, механізми розвитку, діагностика алергічних та аутоімунних хвороб шкіри.	2

4. Темі лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Спеціальна пропедевтика тварин за серцевої недостатності. Кардіоміопатії.	2
2	Спеціальна пропедевтика тварин за хвороб шлунка і кишечника.	2

3	Спеціальна пропедевтика тварин за ниркової недостатності.	2
4	Спеціальна пропедевтика тварин за хвороб ендокринних органів.	1
5	Спеціальна пропедевтика, діагностика, терапія і профілактика за імунодефіцитів тварин.	2
6	Спеціальна пропедевтика, діагностика і терапія за невідкладних станів. Види шоку. Кардіогенний шок. Анафілактичний шок. Невідкладна допомога.	2
7	Спеціальна пропедевтика, діагностика, терапія і профілактика за хвороб головного та спинного мозку.	2
8	Спеціальна пропедевтика, діагностика, терапія і профілактика за алергічних і аутоімунних хвороб шкіри.	1

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Зміни ЕКГ за патології серця (міокардит, міокардіодистрофія, перикардит, аритмії)	15
2.	Спеціальна пропедевтика тварин за гепатобіліарної патології	15
3.	Аналіз результатів клініко-лабораторних досліджень за патології нирок	15
4.	Диференційна діагностика ендокринопатій	15
5.	Аналіз результатів клініко-лабораторних досліджень за імунодефіцитів	15
6.	Невідкладна допомога за хвороб органів дихальної системи	15

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист лабораторних/практичних робіт;

7. Методи навчання:

- проблемне навчання;
- практико-орієнтоване навчання;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота;

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1.		
Тема 1. Спеціальна пропедевтика тварин за серцевої патології.		
Лекція 1 (за наявності оцінювання)		-
Лабораторна/практична робота 1.	Магістр повинен знати головні симптоми, синдроми та принципи діагностики і лікування кардіореспіраторних хвороб Оволодіти методикам УЗД серця та проводити Електрокардіографію у тварин.	10
Самостійна робота 1.		10
Тема 2. Спеціальна пропедевтика тварин за хвороб органів травлення.		
Лекція 2 (за наявності оцінювання)		-
Лабораторна/практична робота 2.	Магістр повинен знати головні симптоми, синдроми та принципи лікування за хвороб органів травлення тварин. Оволодіти методикам УЗД, Рентгенографії, Ендоскопії органів травлення у тварин	10
Самостійна робота 2.		10
Тема 3. Спеціальна пропедевтика тварин за хвороб нирок і сечових шляхів.		
Лекція 3 (за наявності оцінювання)		
Лабораторна/практична робота 3.	Магістр повинен знати топографічну анатомію сечової системи у тварин, а також принципи УЗД тварин за хвороб нирок і сечового міхура. Оволодіти методиками діагностики та принципами терапії за патології нирок та сечових шляхів у тварин.	10
Самостійна робота 3.		10
Тема 4. Спеціальна пропедевтика тварин за хвороб ендокринних органів.		
Лекція 4 (за наявності оцінювання)		-
Лабораторна/практична робота 4.	Магістр повинен знати головні симптоми, синдроми та принципи діагностики і	10

	лікування за хвороб ендокринних органів тварин. Оволодіти сучасними методами діагностики патології ендокринної системи у тварин. Визначення рівня гормонів в організмі тварин.	
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2.		
Тема 5. Імунопатологія. Механізм розвитку, методи діагностики та лікування.		
Лекція 5 (за наявності оцінювання)		-
Лабораторна/практична робота 5.	Магістр повинен знати головні симптоми, синдроми та принципи діагностики і лікування імунодефіцитних та аутоімунних захворювань тварин. Оволодіти сучасними методами визначення імунного статусу організму тварин	10
Тема 6. Кардіореспіраторні синдроми. Механізм їх виникнення, методи діагностики та лікування.		
Лекція 6 (за наявності оцінювання)		-
Лабораторна/практична робота 6.	Магістр повинен знати головні кардіореспіраторні синдроми та принципи діагностики і лікування за захворювань серця і легенів у тварин. Оволодіти сучасними протоколами визначення шокowego стану у тварин та невідкладною допомогою за різних видів шоку	10
Самостійна робота 4		10
Тема 7. Неврологія. Загальні принципи діагностики, лікування та профілактики.		
Лекція 7 (за наявності оцінювання)		-
Лабораторна/практична робота 7.	Магістр повинен знати головні симптоми, синдроми та принципи діагностики і	10

	лікування неврологічних захворювань у тварин. Оволодіти такими методами діагностики неврологічних хвороб тварин як: рентгенографія, електроенцефалографія, а також навчитись інтерпритувати отримані результати.	
Самостійна робота 5.		10
Тема 8. Спеціальна пропедевтика, діагностика, терапія і профілактика за алергічних і аутоімунних хвороб шкіри.		
Лекція 8 (за наявності оцінювання)		-
Лабораторна/практична робота 8.	Магістр повинен знати головні симптоми, синдроми та принципи діагностики і лікування незаразних дерматологічних захворювань у тварин. Оволодіти алгоритмами діагностики та диференційної діагностики дерматологічних хвороб шкіри та проводить дерматологічні дослідження	10
Самостійна робота 6.		10
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни:
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1795>
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин : навч. посібник / М. І. Цвіліховський, В. М. Костенко, Н. Г. Грушанська, А. В. Розумнюк; М. І. Цвіліховський та ін. ; за ред. М. І. Цвіліховського. Київ : НУБіП України, 2023. 248 с.
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти:
 1. Спеціальна пропедевтика тварин за ниркової недостатності : методичні вказівки / Цвіліховський М.І., Костенко В.М., Грушанська. Н.Г., Розумнюк А.В. – Київ: «ЦП «КОМПРИНТ», 2025. 24 с.
 2. Спеціальна пропедевтика тварин за хвороб ендокринних органів: методичні вказівки / Цвіліховський М.І., Костенко В.М., Грушанська. Н.Г., Розумнюк А.В. – Київ: «ЦП «КОМПРИНТ», 2025. 32 с.
 3. Спеціальна пропедевтика тварин за хвороб шлунка і кишечника: методичні вказівки / Цвіліховський М.І., Костенко В.М., Грушанська. Н.Г., Розумнюк А.В. – Київ: «ЦП «КОМПРИНТ», 2025. 33 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Зміни структури і функцій еритроцитів за бронхопневмонії телят : монографія / А.В. Розумнюк, П.В. Шарандак, В.М. Костенко, Н.Г. Грушанська. Житомир : ПП «Євро-Волинь», 2023. 125 с.
2. Діагностика гострої дихальної недостатності і невідкладна терапія за набряку легень у котів / Заморська Т.М., Грушанська Н.Г., Костенко В.М., Дробот М.В. / Вісник Сумського НАУ. Серія «Ветеринарна медицина». 2021. Вип. 4 (55). С. 3–11.
3. Лихолат Т., Грушанська Н., Шарандак П., Костенко В., Розумнюк А. (2023). Ультразвукове та рентгенологічне дослідження при набряку легень домашньої кішки. ScienceRise: Біологічна наука, (2(35), 25–34. <https://doi.org/10.15587/2519-8025.2023.283679>

4. Prevalence of allergic dermatitis in dogs / Yuriy Zhak, Tetiana Riaba, Vitalii Kostenko, Nataliia Grushanska. UKRAINIAN JOURNAL OF VETERINARY SCIENCES. 2024. Volume 15, No. 4. P. 144-159.
<https://doi.org/10.31548/veterinary4.2024.144>